

3. februar 2015

Opfølgningsbesøg i forbindelse med implementering af folkeskolereformen

Som et led i opfølgning på implementering af folkeskolereformen har børne- og kulturdirektør Lisbet Lentz, centerchef i Center for Børn og Undervisning Susanne Poulsen, tosprogskonsulent Mona Engelbrecht og læse/skrivekonsulent Marianne Gjelstrup været på besøg på alle skoler og har talt med skoleledelserne om implementering af folkeskolereformen i forhold til følgende temaer:

- Elevernes læring. Synlig læring og feed back. Klare mål for den enkelte elevs læring
- Understøttende undervisning
- En længere og mere varieret skoledag
- 45 minutters bevægelse
- Den åbne skole
- Lektiehjælp og faglig fordybelse

Det er vores opfattelse, at alle skoler er godt på vej. Ledelserne er bevidste om, hvor de er godt i gang, og hvor de ikke er så langt i forhold til de 6 temaer. Fælles for alle skoler er, at de er bevidste om prioriteringen. Fælles er ligeledes en villighed til at vurdere og til at ændre på det, der ikke fungerer.

Skolerne har prioriteret elevernes læring, målstyret undervisning og samarbejdet mellem pædagoger og lærere.

Neden for gives eksempler på arbejdet med temaerne, og på hvilke udfordringer der er i arbejdet.

TEMA	UNDERPUNKTER
Elevernes læring. Synlige læring og feedback, klare mål for den enkelte elevs læring	Skolerne er godt i gang med arbejdet med læringsmål. Der har på alle skoler været afholdt kurser, temadage eller fagteam møder, hvor lærerne konkret prøver at arbejde med læringsmål. På Gildbro skolen er alle dansklærerne fx i fuld gang med at sætte læringsmål. Alle skoler fortsætter det fokus i 2015/16, hvor de afsætter tid til, at der udarbejdes målstyrede årsplaner. På nogle skoler er der tilknyttet konsulenter udefra eller fra CBU. En del af indsatsen i matematik- og science-projektet handler også om at sætte læringsmål, og det samme gør samarbejdet med Undervisningsministeriets læringskonsulenter. Arbejdet med læringsmål er nyt for mange lærere, men ledelserne oplever, at lærerne tager godt imod opgaven.

	Strandgårdskolen har særligt fokus på, at der skal sættes sproglige mål parallelt med læringsmål i alle fag. Kirkebækskolen udarbejder BørneLAP-rapporter, der udfærdiges af lærere, pædagoger fysio- og ergoterapeuter og afslutningsvis forældre. Hvert skoleår sættes klare faglige, sociale og personlige mål for den enkelte elev. Skolerne arbejder på, at klassernes årsplaner fremover bliver bygget op omkring faglige læringsmål for klassen, og der udarbejdes individuelle læringsmål. Udfordring Skolelederne er bevidste om at italesætte, at læringsmål er en anden måde at tænke på. Fokus er nu på, hvad børnene skal lære og faktisk lærer mere end på, hvad der undervises i. Det er en proces, der skal holdes fast i. Bolden er i gang og den fortsætter.
En længere og mere varieret skoledag	Temaerne en længere og mere varieret skoledag, understøttende undervisning og 45 minutters bevægelse hænger naturligt sammen. Skolerne har valgt at drøfte samarbejde mellem pædagoger og lærere i sammenhæng med disse temaer. Ledelserne lægger vægt på, at skoledagen er sammenhængende for eleverne. Måden, skolen griber samarbejdet mellem lærere og pædagoger an på, skal være med til at skabe den sammenhæng. Skolerne har for eksempel arbejdet med tværgående temaer/projekter, som indbefatter inddragelse af praktisk arbejde og brug af udearealer Flere skoler har bevidst etableret udearealer, der understøtter læring, og de inddrages i den længere og mere varierede skoledag. For eksempel biotoper udenfor fysiklokalet og en grøn trekant med udeværksted. På Strandgårdskolen er den længere skoledag helt naturlig for såvel elever som forældre, og skolen er blevet demonstrationsskole for udeskoledidaktik. Nogle skoler har valgt et primærpædagogsystem for at skabe sammenhæng (en pædagog følger de samme børn/klasser op til 4. klasse og er samtidig disse børns primærpædagog i sfo). Kirkebækskolen tager individuelle hensyn og vurderer, om børnene kan magte den længere skoledag. For et par af skolerne er det helt nyt med pædagoger i undervisningen, samtidig med, at det for både pædagoger og lærere er nye opgaver, de skal samarbejde om. Begge parter skal finde ud af, hvad understøttende

	undervisning er, og hvad der er henholdsvis lærerens og pædagogens rolle og opgaver i denne undervisning For de fleste skoler er det en udfordring at skabe en struktur, der skaber gode muligheder for samarbejdet. Strandgårdskolen har i adskillige år arbejdet med samarbejdet mellem pædagoger og lærere. Ledelserne støtter bevidst pædagogernes professionelle tilstedeværelse i skolen ved at italesætte deres faglighed. Pædagogerne har ofte fokus på inklusion i samarbejdet. På Vejlebro skolen italesætter ledelsen bevidst pædagogerne som social educators. En faglig titel der understøtter, at de er en del af elevernes læring. Ledelserne på nogle skoler taler om, at de skal understøtte brugen af pædagoger i udkolingen endnu mere.
Understøttende undervisning	Erfaringerne med understøttende undervisning varierer. Det er en udfordring, som alle skoler prioriterer højt, og som de eksperimenterer med på forskellige måder. De fleste skoler arbejder med at definere, hvad den understøttende undervisning er. En skole er ved at udarbejde et idékatalog over, hvilket indhold og aktiviteter, der for eksempel kan ligge i den understøttende undervisning. Indførelsen af understøttende undervisning har på flere skoler affødt usikkerhed hos såvel pædagoger som lærere, og spørgsmålet fra begge faggrupper har været: Hvad er det pædagogerne forventes at bidrage med af nye tilgange og metoder til læring i understøttende undervisningstiden? De er godt på vej med fælles drøftelser i en god proces. På de fleste skoler står pædagogerne for en stor del af den understøttende undervisning i indskolingen og på mellemtrinet, og en del af tiden er de alene med klassen. Her er det vigtigt, at pædagogerne udnytter deres kompetence, og at man i fællesskab drøfter, hvordan pædagogernes kompetencer bringes bedst muligt i spil i den understøttende undervisning. Vibeholmskolen overvejer at indføre en ordning med skolepædagoger. Strandgårdskolen har flere års erfaring med understøttende undervisning i relation til alle fag. Denne undervisning er indgået naturligt i den længere og mere varierede skoledag. Skolens erfaring er, at understøttende undervisning faktisk understøtter den faglige

	læring, når hvert fag tildeles en grundpulje samt en portion timer til understøttende undervisning. I den tildeling tilgodeses fagene relativt. De understøttende timer lægges ikke på enkeltpersoner, alle i teamet (pædagoger og lærere) skal have en aktie i de understøttende timer. Udfordring Ledelserne arbejder løbende med at klæde pædagogerne på til at varetage den understøttende undervisning, så pædagogerne kan løfte opgaven på en professionel tilfredsstillende måde også for dem selv. Dette er fulgt op af kurser for pædagoger i skolen på kommunalt plan. Det er en udfordring at skabe tid og rum, så lærere og pædagoger kan planlægge sammen, så det understøtter læringen. Ledelserne arbejder med logistik i forhold til at kunne få lærere og pædagoger til at mødes for at planlægge den undervisning, de er fælles om.
Den åbne skole	Skolerne er alle steder i gang med at samarbejde med lokale foreninger (spejdere og sportsklubber) og kulturinstitutioner (Arken, Musikskolen og Naturcenteret). For eksempel samarbejder Ishøjgård med spejderne. Young Skills er også en del af den åbne skole. Temaet har ikke første prioritet, men det bliver ikke glemt. Skolerne er endnu ikke så langt i forhold til samarbejde med lokale virksomheder. Udfordring Det har været en udfordring for skolerne, at nogle af tilbuddene koster penge. Skolerne får dobbelt udgift for disse lektioner, fordi lærere/pædagoger skal være til stede i undervisningen sammen med de eksterne instruktører for at sikre sammenhængen i undervisningen og disciplinen. Det er vigtigt, at samarbejdet med foreninger og kulturinstitutioner indeholder samarbejde om faglige mål. Erfaring fra en skole viser, at det er vigtigt at tiltagene bliver en naturlig del af undervisningen og ikke "klisters på", men at en lærer eller pædagog fra skolen deltager, så tiltaget bliver understøttende.
45 minutters bevægelse	Dette tema er prioriteret forskelligt fra skole til skole. Vejlebroskolen er nået langt med dette tema, i kraft af at de har en bevægelsesprofil. De fleste skoler har bevægelseskoordinatorer. Koordinatorernes opgave er at støtte op om bevægelse, at komme med ideer og også deltage i undervisningen. De skal gå forrest i hverdagen. En skole har valgt, at deres bevægelseskoordinatorer skal vise eksemplariske forløb med faglig bevægelse for alle lærere og

	pædagoger, som om de var en klasse. Det sker på et personalemøde. En skole har år tilbage indført bevægelsesstund, og årgangens voksne beslutter selv, hvornår den placeres. Der er enighed om, at de 45 minutters bevægelse kan være integreret i læring (bevægelse for at lære), eller det kan være at få pulsen op (sundhed). Flere skoler har tænkt i lokalemæssige tiltag såvel ude som inde. For eksempel en multisal, bevægelsesrum, dansesal, en legeplads der skal erobres og faglige baner ude og inde. Flere af skolerne er ved at etablere Ishøj Kommunes første interaktive legeplads. Der arbejdes med at udnytte bevægelsesmulighederne i skolens udearealer. Eleverne motiveres til mere bevægelse bl.a. ved brug af q-koder ved de enkelte bevægeredskaber. Alle skoler har legepatruljer. På Ishøj skole og på Vejlebro skolen er en pædagog klar med legetilbud til børnene i frikvartererne. Indskolingslærerne kender tilbuddene og kan sige det til børnene. Udfordring Det er en udfordring, at få den faglige vinkel på arbejdet med bevægelse.
Lektiehjælp og faglig fordybelse	Flere af skolerne er i gang med at definere formål, indhold og organisering i forhold til sammenhængen mellem lektiehjælp og faglig fordybelse. De fleste skoler har prioriteret at lægge fokus på lektiehjælp på et senere tidspunkt. De fleste skoler strukturerer lektiehjælp forskelligt for indskoling, mellemtrin og udskoling. På nogle skoler står pædagogerne for lektiehjælpen i indskoling. På Ishøj Skole deltager pædagogen de sidste 5 minutter af lektionen før lektiehjælpen, så der sker et overlap omkring, hvad der skal hjælpes med i lektiecafeen. På mellemtrinnet og i udskoling er det lærere og pædagoger, der står for lektiehjælp. På en Kirkebækskolen giver begrebet "lektiehjælp" ikke mening i forhold til skolens elevgruppe. Udfordring Det er en udfordring at organisere lektiehjælp og faglig fordybelse, så det giver mest mening. På sigt ønsker ledelsen fx, at en faglærer kan åbne sit faglokale for elever, så det giver dem mulighed for faglig fordybelse

	samtidig med, at der er lektiecafe.